

Broj: 01-430/22-780/14

Podgorica, 28.07.2023. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.10 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 10 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u postupku davanja mišljenja, po zahtjevu podnijetom od strane Ministarstva prosvjete, a na osnovu prijedloga mišljenja direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 28.07.2023. godine donosi

MIŠLJENJE

Odobranje subvencija na cijene koštanja kvadrata stambenog prostora SZ „Solidarno“ prema kupcima stanova – prosvjetnim radnicima, ne odnosi se na pitanja državne pomoći, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

Obrazloženje

Zahtjev

Ministarstvo prosvjete (u daljem tekstu: „Ministarstvo“), podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) Zahtjev za davanje mišljenja br. 01-600/22-2369/6 od 14.02.2023. godine, zaveden kod Agencije pod br. 05-430/22-780/7 od 28.03.2023. godine (u daljem tekstu: „Zahtjev“), u vezi sa odobravanjem subvencija na cijene koštanja kvadrata stambenog prostora Stambene zadruge „Solidarno“ (u daljem tekstu: SZ „Solidarno“), prema kupcima stanova – prosvjetnim radnicima.

U Zahtjevu se navodi da je Zaključkom Vlade Crne Gore, br. 07-190/2 od 12.01. 2023. godine, usvojena Informacija o sačinjenom izvještaju o procjeni investicione vrijednosti, cijene koštanja kvadrata stambenog prostora u trenutku dostavljanja izvještaja Komisije.

Shodno navedenoj informaciji, Agencija je Zahtjevom za dopunu dokumentacije br. 5-430/22-780/8 od 06.04.2023. godine zatražila od Ministarstva dostavu usvojenog Zaključka Vlade Crne Gore, na osnovu kojeg bi Agencija usvojila mišljenje.

Aktom broj: 01-600/22-2369/10 od 11.04.2023. godine, Ministarstvo je dostavilo dopunu dokumentacije, zavedene kod Agencije pod br. 05-430/22-780/11 od 03.05.2023. godine, koja

sadrži predmetni Zaključak, označen sa stepenom tajnosti podataka – „INTERNO“.

Prijava pomoći

Kako je navedeno u inicijalnom Zahtjevu, zahtjev za pomoć odnosi se na odobravanje subvencija na cijene koštanja kvadrata stambenog prostora SZ „Solidarno“, prema kupcima stanova – prosvjetnim radnicima.

Dalje se Zahtjevom navodi da je prilikom sačinjavanja cijene koštanja po metru kvadratnom stambene površine, u početku realizacije ovog projekta formirana cijena od 650 eura, a sve podrazumijevaći tržišne uslove i namjeru rješavanja stambenog pitanja prosvjetnih radnika. Upravni odbor SZ „Solidarno“ donio je odluku u 2022. godini, zbog promjene tržišnih uslova, izazova u realizaciji ovog projekta, njegovog redigovanja i više sile – vis maior, u obrušavanju brda, da ta minimalna cijena bude 890 eura/m². Razlika između projektovane cijene od 650 eura i minimalne cijene koštanja utvrđene u 2022. godini od 890 eura, iznosi 240 eura/m². Ukupna razlika za ovu investiciju je 2,6 miliona eura.

Takođe, inicijalnim zahtjevom se navodi da bi se subvencija vršila prema fizičkim licima, krajnjim kupcima stanova – prosvjetnim radnicima.

Ocjena

Članom 2 Zakona o kontroli državne pomoći propisano je da je državna pomoć:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu; i
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Obavještenje Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016/C 262/01) dodatno obrazlaže ključne koncepte povezane s pojmom državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, kako bi doprinijela jednostavnijoj, transparentnijoj i dosljednijoj primjeni ovog pojma širom Evrope.

Članom 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije državna pomoć definisana je kao svaka pomoć koju dodijeli država članica, ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeto da će se narušiti tržišna konkurencija stavljanjem određenih preduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj u mjeri u kojoj to utiče na trgovinu među državama članicama. Dakle, elementi pojma koji predstavljaju državnu

pomoć su: postojanje preduzetnika, pripisivost mjere državi, njeno finansiranje državnim sredstvima, dodjela prednosti, selektivnost mjere i njen mogući uticaj na tržišnu konkurenciju i trgovinu između država članica.

Prilikom ocjene, Agencija je uzela u obzir da se pravila o državnoj pomoći primjenjuju samo ako krajnji korisnik pomoći obavlja privrednu djelatnost, odnosno ukoliko se može smatrati „preduzetnikom“. Sud pravde je dosljedno definisao preduzetnike kao subjekte koji obavljaju privrednu djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju (Presuda 5 Suda pravde od 12. septembra 2000, Pavlov i ostali, Spojeni predmeti C-180/98 do C184/98, ECLI:EU:C:2000:428, stav 74; Presuda Suda pravde od 10. januara 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA i ostali, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, stav 107).

Klasifikacija pojedinog subjekta kao preduzetnika stoga u potpunosti zavisi od prirode njegovih djelatnosti. Ovo opšte načelo ima tri važne posljedice: Prvo, status subjekta na osnovu nacionalnog prava nije odlučujući. Jedini relevantan kriterijum je da li obavlja privrednu djelatnost. Zatim, primjena pravila o državnoj pomoći kao takvoj ne zavisi od toga da li je subjekat osnovan u cilju ostvarivanja dobiti. Neprofitni subjekti isto tako mogu nuditi robu i usluge na tržištu. Ako to nije slučaj, neprofitni subjekti ostaju van kontrole državne pomoći. Treće, klasifikacija subjekta kao preduzetnika uvijek zavisi od posebne djelatnosti. Subjekt koji obavlja privrednu i neprivrednu djelatnost smatra se preduzetnikom samo kad obavlja privrednu djelatnost.

Agencija je prilikom razmatranja posebno uzela u obzir informaciju koja je navedena u inicijalnom zahtjevu, a to je da bi se subvencija vršila prema fizičkim licima, krajnjim kupcima stanova – prosvjetnim radnicima. Dakle, korisnici predmetnog kreditnog zaduženja su zapravo fizička lica, koja ne obavljaju privrednu djelatnost.

Agencija nalazi da se ne radi o korisniku državne pomoći, u smislu definicije iz člana 3 stav 2 Zakona, koja korisnika državne pomoći definiše kao fizičko ili pravno lice, privredno društvo ili udruženje privrednih društava, koje koristi državnu pomoć u obavljanju privredne djelatnosti.

Dakle, Agencija je prilikom ocjene analizirala krajnjeg korisnika produžetka roka kreditnog zaduženja, a uzimajući u obzir da se radi isključivo o prosvjetnim radnicima, koji kroz predmetno zaduženje, ne finansiraju obavljanje privredne djelatnosti na tržištu ni direktno, ni indirektno. Stoga, Agencija smatra da predmetno subvencionisanje cijene kvadrata stambenog prostora ne predstavlja državnu pomoć, u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći.

Zaključak

Agencija zaključuje da, shodno pravilima državne pomoći, prosvjetni radnici nisu preduzetnici, niti ekonomski subjekti, već fizička lica radno angažovana u javnim ustanovama, pa samim

tim i ne mogu da utiču na konkurenciju na tržištu. U skladu sa navedenim, mjera iz predmetnog zahtjeva ne predstavlja državnu pomoć u skladu sa Zakonom. Takođe, državna pomoć definiše se kao mjera države kojom se daje prednost isključivo privrednim subjektima, odnosno proizvodnji određene robe ili pružanju usluga, a predmetno subvencionisanje ne bi se odnosilo na privredne aktivnosti podnosioca zahtjeva SZ „Solidarno“.

Imajući u vidu navedeno, odobravanje subvencija na cijene koštanja kvadrata stambenog prostora ne predstavlja državnu pomoć, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu prosvjete, Vaka Đurovića bb, Podgorica
- u spise predmeta i
- a/a.